

Prometheus-myytti

Aluksi oli Kaaos, pimeä syöveri, jossa ei ollut mitään. Mutta sen kidasta syntyi Gaia, maa, ja maasta puolestaan syntyi taivas. Kun taivas ja maa erkanivat toisistaan voidakseen jälleen yhtyä yhä uudestaan, oli maailma valmis.

Jumalat ja kaikki muut elävät olennot saattoivat nyt syntyä maailmaan. Jumalat taistelivat ensin titaaneja vastaan ja sitten keskinäisestä voimastaan. Zeus, suurin kaikista, perusti korkealle vuoren huipulle jumalallisen järjestyksen. Zeus hallitsi maailmaansa yksinvaltiaana, mutta antoi muille jumalille oman paikkansa, kullekin arvonsa ja ansioittensa mukaan. Maailma oli vakaa ja kaikki paha oli karkotettu taivaasta.

Mutta maailmassa ei mikään pysy kauaa vakaana ja muuttumattomana. Jumalat olivat jakaneet juhla-ateriansa ensimmäisten ihmisten, mies-olentojen, kanssa. Nyt oli aika erottaa jumalat ja ihmiset toisistaan. Zeus pyysi avukseen Prometheuksen, joka oli puoliksi jumala, puoliksi titaani. Prometheus oli kapinallinen luonne, joka tasapainoili sopuisuuden ja vihan välillä. Hän oli yhtä ovela kuin Zeus ja yhtä ristiriitainen kuin ihmiset. Prometheus huiputti Zeusta valitsemaan uhrieläimestä luut ja tuoksun, ja niin ihmiset saivat eläimen mehevät lihat ja sisäelimet. Zeus, ilmojen ja taivaan jumala, pilvien nostaja, suuttui. Hän kielsi ihmiseltä arvokkaimman vallassaan olevan voiman: tulen. Hän piilotti myös vehnän siemenet.

Tuli valaisee pimeyden ja ajaa kylmyyden tiehensä. Se kypsentää ruuan ja on siksi kotitalouden sydän. Sen kuumuudessa taotaan työkalut ja aseet. Mutta ilman tulta ihmiset eivät voi uhrata jumalille ja elää sovussa heidän kanssaan. Tuli on myös arvaamaton ja voi ryöstäytyä irti ja tuhota kaiken. Tuli on ristiriitainen kuten ihmiset. Mutta ovela Prometheus varasti Zeuksen tulen ja vei sen maan päälle ihmisille. Hän näytti ihmisille myös siementen kätkön. Nyt ihmisillä oli lihaa ja tuli ja vehnän siemenet, mutta heistä oli tullut kuolevaisia. Tästä lähtien heidän oli itse viljeltävä viljansa ja kypsennettävä ruokansa. Heidän oli otettava vastuu omasta kulttuuristaan ja kehitettävä sitä.

Zeus nauroj, koska hän oli kuitenkin ovelampi kuin Prometheus. Kostaakseen loukkauksen hän päätti myös rangaista sekä ihmisiä että Prometheusta. Zeus kutsui koolle muut jumalat ja muovasi savesta nukan, josta tuli ensimmäinen ihmisen nainen, ja joka sai nimekseen Pandora. Jumalat antoivat hänelle paljon kauneutta mutta viettelevän ja valheellisen luonteen.

Prometheus joka käsittää asiat ennalta, yritti varoittaa veljeään, jolle jumalat antoivat Pandoran vaimoksi. Mutta veli, joka ymmärtää asiat vasta jälkikäteen, ei piitannut varoituksista. Naisen tultua maan päälle eivät miehet olleet enää olemassa itsestään, vaan nyt he syntyivät naisesta. Saadakseen jälkeläisiä miesten ja naisten piti yhtyä. Nainen oli kyltymätön, mutta ainoa joka pystyi synnyttämään miehelle lapsen. Zeus kuiskutti Pandoran korvaan, että tämän piti kurkistaa ruukkuun, johon oli ankarasti kieletty kajoamasta. Pandora oli utelias kuten ihmiset ovat, ja avasi ruukun. Mutta ruukusta pääsivät irti kaikki pahat, vastoinkäymiset ja vaivat maailmaan. Kun Pandora hädissään sulki ruukun, jäi sen pohjalle enää Toivo, joka odottaa ensin mitä tapahtuu eikä siksi ehtinyt muiden mukana ruukusta ulos.

Prometheuksen Zeus naulasi kostoksi korkealle kaukaisen vuoren seinämään. Siellä Kotka hyökkäsi joka päivä hänen kimppuunsa ja repi hänen maksansa. Mutta yöllä maksa kasvoi takaisin, eikä Prometheuksen kärsimyksille ollut loppua. Zeuksen kosto oli hirmuinen: hän, joka oli antanut ihmisille lihan, joutui nyt itse syötäväksi. Vasta loputtoman pitkän ajan kuluttua Zeus vapautti Prometheuksen vuoresta ja teki sovun

hänen kanssaan, kun tämä lahjoitti kuolemansa kärsivälle kentaurille, Kheronille. Lopulta Zeus oli tyytyväinen. Hän huomasi, että nyt ihmiset joutuvat ratkaisemaan kaikki ne asiat itse, jotka olivat jumalille vaikeita ja jotka aiheuttivat jumalten kesken eripuraa. Jumalten maailmassa oli jälleen tasapaino eivätkä heitä vaivanneet onnettomuudet ja synkät kohtalot.

Mutta miten kävi Pandoralle? Sitä tuntemamme tarina ei kerro, sillä hän kuului tästä lähtien ihmisten maailmaan.

